

**„Злато“ от Международния ден на
олимпийското вървене в Одрин**

Кураж

Списание за социални права и интеграция • Година XXII • Брой 7 • юли 2013 г. • Цена 0.50

фестивално лято

АКЦЕНТ

**УНИЦЕФ:
ВИЖ ДЕТЕТО
ПРЕДИ ДА
ВИДИШ
УВРЕЖДАНЕТО**

**Литературен клуб
с Гюлшен
Алиева
и Лалка
Бенгюзова**

**ТЕХНОЛОГИЯ
ЗА ХОРАТА**

**Фирма Otto Bock HealthCare GmbH
е световен лидер в създаването
на медицински технологии
и иновативни продукти за хора
с ограничена подвижност**

Акцент

Уницеф: ВИЖ ДЕТЕТО ПРЕДИ ДА ВИДИШ УВРЕЖДАНЕТО
Включването на децата с увреждания в социалния живот
е от полза за цялото общество

3

Добрите вести идват с Кураж

4 - 9

Кореспондентите ни от с. Шереметя, Сопот, Габрово, Пловдив, Чирпан,
Къджали съобщават за интересни инициативи и празници

Социални измерения

Фонд «Социална закрила»	10
Дом за 14 деца с увреждания - <i>Желязка Димитрова</i>	11
Младите - хем ги има, хем ги няма - <i>Смиляна Запрянова</i>	12 - 13
Честването в «Ксилифор» се превръща в традиция - <i>Соня Симеонова</i>	13
Тормозят болни деца в Дневния център в Пазарджик - продължение от бр. 6 - <i>Нена Биволарска</i>	14 - 16
Рожден ден - <i>Марияна Дончева</i>	17

Съдби човешки

Иван Кисьов не е загубил надежда... - <i>Елена Шопова</i>	18
Бездомникът Йордан поиска да влезе в социален дом - <i>Олга Велева</i>	19
Жена със 120-килограмов крак иска личен асистент - <i>Олга Велева</i>	20 - 21
Фитнес за здраве - <i>Нена Биволарска</i>	21

Самодейност

Надпяване в София - <i>Светла Николова</i>	22 - 23
XI Регионален многожанров фестивал ...-Плевен - <i>Иванчо Атанасов</i>	24 - 25
Самодейките - с награди - <i>Елена Шопова</i>	26

Справочник

27 - 32

Реплика

По никое време	33
----------------	----

Литературен клуб

34 - 39

Гюлшен Алиева, Лалка Бенгюзова

Забавя

УНИЦЕФ: ВИЖ ДЕТЕТО ПРЕДИ ДА ВИДИШ УВРЕЖДАНЕТО

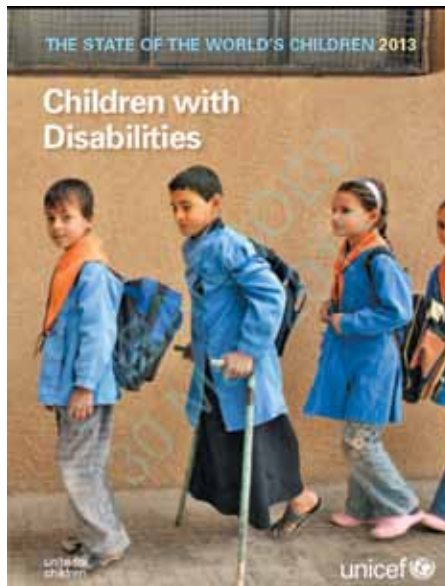
Включването на децата с увреждания в социалния живот е от полза за цялото обществото

Децата с увреждания и техните общности биха имали полза, ако обществото се фокусира върху това, което тези деца могат да постигнат, а не върху това, което те не могат да направят, посочва годишният доклад на УНИЦЕФ «Състоянието на децата по света». В него се подчертава, че децата с увреждания са с най-малък шанс да получат здравни грижи или да посещават училище. Те са сред най-уязвимите от насилие, злоупотреба, експлоатация и пренебрегване, особено ако са скрити или живеят в институции – какъвто е случаят с много от тях заради социалната стигма или икономическата цена на отглеждането им. Изводът е, че децата с увреждания са сред най-маргинализираните хора в света. За децата, живеещи в бедност, вероятността да посещават местното училище или болница е твърде малка. За тези деца, които живеят в бедност и имат увреждане обаче, тази вероятност е още по-малка.

Съществуват малко точни данни за броя на децата с увреждания, за вида на уврежданията им, както и за влиянието, което те оказват върху живота им. В резултат на това малко правителства имат адекватни насоки за разпределяне на ресурсите в подкрепа и подпомагане на децата с увреждания и техните семейства.

Докладът призовава правителствата да ратифицират и прилагат Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания и Конвенцията на ООН за правата на детето, както и да подкрепят семействата, за да могат те да се справят с необходимостта от по-високите разходи в грижите за децата с увреждания.

Повече информация за изводите в доклада можете да намерите на следния адрес: <http://bit.ly/19opdZB> ■

С. ШЕРЕМЕТЯ

Цанка ОДАЖИЙСКА

ПРАЗНИЦИ НА БЪЛГАРСКАТА КУЛТУРА

Два празника организираха в село Шереметя по случай 24 май – Деня на българската писменост и славянска култура – читалище „Пробуда“, кметството и Пенсионерско-инвалидния клуб „Здравец“.

Първият бе срещата ни с писателката Радка Цонева, която написа книга за родното си село Шереметя - тя разказа историята на своя род, за свидната бащина заръка да

Вокалната група към читалището и Пенсионерско-инвалидния клуб с худ. ръководител Борис Спиридонов и днес печели престижни награди в певчески надпревари.

не забравя родното гнездо и да пресъздаде живота на трудолюбивите хора, живяли в мир и сговор в многолюдните си семейства и дали последното си левче, за да построят храма „Св.Архангел Михаил“ и красивата читалищна сграда. Описан е и животът на нейните предци, участвали във всички войни,

създали и килийно училище към църковния храм. Много въпроси бяха зададени на г-жа Цонева. Секретарката на читалищното настоятелство Иваничка Трифонова поднесе на Радка Цонева прекрасна картина с искрена благодарност за упорития труд, който е вложила в своята книга за Шереметя. Писателката благодари и подчерта, че книгата е оставена отворена, за да бъде продължена от бъдещите поколения.

После г-жа Трифонова откри и честването, посветено на светите братя Кирил и Методий със „Слово за България“ в изпълнение на председателката на женското ни дружество Нелия Минева и Мехмед Мехмедов от дневен център за деца и младежи, ръководен от г-жа Минева. За солунските братя говори и председателят на читалището Ангел Илиев. Включиха се и младите рецитатори от Дневния център Дидо Димов, Даян Христов и Мехмед Мустафов. Последваха изпълненията на В.Г. „Нежни сърца“ с худ. ръководител Борис Спиридонов. Празникът завърши със всеобщо веселие. ■

СОПОТ

Пепи БАШЛИЙСКА

А обичаме да живеем...

За членовете на организацията на СИБ в Сопот зимата зима беше богата на празници, които са повод да сме задено, да се веселим и да поддържаме традициите. Събираме се и всяка сряда на раздумка и песни, или на така наречената „седанка“. И без почерпка не може, а с добри приятели всичко е вкусно. Пък всеки вторник и всяка неделя са обявени за разходки в борова гора над града. Там, до Гьорова черква, посрещнахме пролтта – пак трапеза, шег и много веселие. А на 13 април по инициатива на г-н Данчев

пребоядисахме пейките на Манастирискa поляна, която е била едно от любимите места на Иван Вазов. В днешно време там се провеждат и много празници. Взехме участие и в инициативата „Да почистим България за един

ден“. Като се затопли времето организирахме си и екскурзия. Най-напред гостувахме на нашите приятели от Старо Железаре, там бяхме посрещнати много сърдечно от Минка Плювкова – библиотекар и секретар на читалището и част от пеещите в хора за автентичен фолклор. Разгледахме и експозицията „Дом на традициите“. Посетихме археологичния тракийски комплекс над Старосел и в близост до него – съвременната винарна. Продължихме за Стрелча и после – Копривщица.

На Лазаровден посрещнахме лазарките от ЦДГ „Слънчев свят“, кв. Сарая – не за първи път! Слушахме с радост лазарските песни на децата, облечени с народни носии, с венчета на главичките, усихнати и щастливи... Председателката ни Иванка Врачева от името на УС им поднесе скромни подаръци и както е редно – яйца и сладкиши. Почерпка имаше и от нашите жени, а те поздравиха децата с песни. Такива среци ни зареждат с вяра в доброто, въпреки трудностите в живота ни и ни карат да се чувстваме пълноценни хора. ■

ГАБРОВО

Маргарита СТОЯНОВА

Природата е достъпна за всеки

Средства по общинската програма за развитие на туризма в Габрово по модул „Природата – достъпна за всеки“ осигури възможността на 36 човека

от Дневния център за възрастни хора с увреждания и техните придружители да пребивават един ден във високопланинския курорт Узана край Габрово. За тях бяха организирани занимания на открито и арттерапия в съхранена природна среда – важни фактори за по-пълната и цялостна адаптация и социализация на хората с увреждания. Те избраха за своето пребиваване в

Стара планина 23 май – ден след международния ден на биоразнообразието 22 май и ден преди европейския ден на парковете 24 май. Изборът бе символен и в Узана – зеленото сърце на България – те се докоснаха до зареждащата с енергия сила на природата.

Като домакин посетителският информационен център на Община Габрово им предложи по чаша билков чай с мед. ■

ПЛОВДИВ

Стефан СТОЙЧЕВ

ДЕН НА ОТВОРЕНИТЕ ВРАТИ В КСУ „СВ. ГЕОРГИ“

В комплекса за социални услуги „Св. Георги“ гостуваха много граждани, които с интерес разгледаха учебно-професионалния център и учебния корпус на специалностите кулинария, дамско и мъжко облекло, строително бояджийство, цветарство и изделията в изложбената ▶

- зала, изработени от курсистите в часовете по различните професии. Сред официалните лица бяха зам. кметът Георги Тютюков, кметът на жилищен район „Тракия“ Костадин Димитров, директори на социални дейности в общината - те поднесоха своите приветствия.

Гостите разгледаха материалната база и изделията, изработени от потребителите на услугите по арттерапия в преходното жилище за хора с умствена изостаналост и в центъра за социална рехабилитация и интеграция. Демонстрирани бяха физиотерапевтични процедури и лечебна физкултура. Впечатляващ е спортният комплекс. В просторния физкултурен салон беше демонстрирана тренировка по джудо. Проведе се демонстрация и по спортна стрелба в наскоро откритото модерно стрелбище. Интерес предизвика задният двор на комплекса, в който кипи строителство на мини голф-игрище. То ще заема 900 квадратни метра площ и ще е единствено по рода си в страната. Още това лято строежът му ще бъде завършен и ще започне ползването му. Директорът на комплекса Апостол Делев се гордее с това, че се справят със собствени средства и сили. Ще продължи изграждането и на други външни игрища, които да оформят уникалния социален спортен комплекс. В района ще бъдат построени беседка за почивка, фонтан и много пейки. С грижа и ентузиазъм работи екипът на комплекса и твърди, че изненадите следващата година пред посетителите в деня на „Отворените врати“ ще бъдат много, въпреки кризата.

Инициативата завърши с тържествен обяд и богата художествена програма. ■

ПАЗАРДЖИК

Нена БИВОЛАРСКА

Хората с увреждания без такса “карта”

В Пазарджик променят наредбата за бесплатно паркиране

Хората с увреждания в Пазарджик няма да плащат такса при издаването на пропуск за бесплатно паркиране в синя зона, предлага на местния парламент кметът Тодор Попов.

На последното си заседание старейшините приеха наредба, с която дават право на инвалидите да ползват безплатно места в “синя зона” за срок от три часа. За целта обаче те трябва да разпола-

гат с талон, който ще се издава от кмета Тодор Попов.

В първоначалния вариант на наредбата инвалидите трябваше да плащат минимална такса в размер на цената за изработка на пропускателна карта за паркиране. Предвид тежкото финансово положение на хората с увреждания от община Пазарджик решиха да ги облекчат от този допълнителен товар. ■

ЧИРПАН

Елена ШОПОВА

Колективът на Центъра за обществена подкрепа в Чирпан се включи активно в организираните от община Чирпан празници на детето 1-ви юни. В градския парк „Яворов“ те разположиха масички и столчета, заредени с материали за рисуване и апликации. Под ръководството на специалистите от звеното малчуганите с радост оцветяваха албуми, керамични фигурки. Най-голям бе интересът на децата и родителите им към разкрояването на празнуващите деца с бодиарт, в който лично се включи и директорката на звеното г-жа Милена Андонова. Децата в очакване да добият образ на известен любим герой от приказките прилежно понасяха нанасянето на цветните краски върху лицата им. Други пък се редяха на опашка, за да се сдобият със цветни печати на ръчичките си - известни символи от народното творчество: доброто сърчице, златната ябълка, коледната звезда и други.

В тези празнични,незабравими

За радост на децата

моменти от живота на децата близките им побързаха да им направят снимки за спомен. По-големите деца се включиха с удоволствие в рисуването върху асфалта. Празникът продължи с детски песни и танци. ■

КЪРДЖАЛИ

„Злато“ от Международния ден на олимпийското вървене в Одрин

Със златни медали и плакет за участие от Международния ден на олимпийското вървене в Одрин се завърнаха представителите на ОО на СИБ – Кърджали. По покана на Сдружение за защита и подкрепа на хора с увреждания и техните семейства в Одрин, 14 представители на организацията взеха участие в международното състезание, съобщи председателката Шенай Бекир. ►

► В рамките на Международният ден в Одрин се организират мероприятия за хора с увреждания на долните крайници, има различни състезания за тях като те са разпределени за лица в инвалидни колички, задвижвани ръчно и механично, както и

за такива с по-леки увреждания на долните крайници, поясни Шенай Бекир. В състезанията се включиха над 100 участници с увреждания от Гърция, Турция и България. От нашата страна освен кърджалийската група, в Деня на олимпийското вървене се вклю-

чиха и 13-представители на организацията на СИБ в Бургас. Пътуването на нашата група и участието им на 2 юни в състезанията бе по покана на Генералния консул на Република Турция в Пловдив Шенер Джебеджи и благодарение на съдействието от Община Кърджали. ■

Фонд „Социална закрила“

финансира проекти, свързани със социалното включване и подобряване качеството на живот и създаващи възможност за:

- предоставяне на нов вид социални услуги в общността;
- подобряване условията на живот в специализираните институции, в т.ч. и материалната база;
- подобряване условията на живот на лица в риск;
- деинституционализация на социалните услуги;
- подкрепа в кризисни, извънредни ситуации и положения.

Средства се отпускат, само когато дейностите не са финансирани от републиканския бюджет, от програми и проекти, финансирани със средства от европейски и други международни фондове или други финансови механизми.

Юридически лица и физически лица, регистрирани по търговския закон, могат да предоставят социални услуги само след вписване в регистър към Агенцията за социално подпомагане, а за предоставяне на социални услуги за деца до 18 години – след издаване на лиценз от ДАЗД за тази дейност и вписване в регистъра на АСП. Юридически лица, физически лица, регистрирани по Търговския закон и общини могат да кандидатстват за финансови средства от Фонда след защита на проект. Проектът се разработва по утвърден формуляр.

Разглеждането и оценяването на проектите преминава на два етапа. Проектите се разглеждат и оценяват от Експертен съвет, който изготвя доклад до Управителния съвет. Управителният съвет на Фонд „Социална закрила“ взема решение за финансиране или отказ на проекта.

За организиране и провеждане на културни, спортни и други мероприятия, насочени към социално включване на рисковите групи от населението, може да се отпускат веднъж годишно финансови средства на организации или общини. ■

Дом за 14 деца с увреждания

Желязка ДИМИТРОВА

Стартира изграждането на Център за настаняване от семеен тип (ЦНСТ) в Поморие за 14 деца с увреждания на възраст от 3 до 18 години. Мястото на малкия дом се намира до манастир „Свети Георги“. Кметът Иван Алексиев и областният управител на Бургас Константин Гребенаров направиха първата копка.

Строителството е по Оперативна програма „Регионално развитие“ на Европейския съюз по договор за БФП: BG161PO001/1.1-12/2011/ 053. Проектът е 100% финансиран от Оперативна програма за развитие на човешките ресурси. Общата стойност на допустимите разходи възлиза на 759 304,74 лв. Целта е: „Осигуряване на социално включване и изграждане на подходяща инфраструктура, предоставяща резидентни социални услуги в общността на децата, които напускат или ще бъдат изведени от социалните институции.“

«Този проект е част от Областната стратегия за реализиране на социални дейности и е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие» - каза г-н Гребенаров. Крайният срок за приключване на проекта е 16.03.2014 г. В новия център ще се настаняват 12 деца, които са от специализираните институции. Ще има и две места за прием на деца по спешност. «Тук те ще имат всички необходими условия за социализация и ще растат в среда, близка до семейната», каза кметът Иван Алексиев. Г-н Гребенаров поясни, че стратегията е разработена през 2010 г. и цели деинституционализацията на големите заведения, в които има събрани между 50 и 100 деца. „Извеждането им от там ще позволи на децата да растат нормално и да се развиват, добави той.

Близко до ЦНСТ им детска градина и училище, спирка за обществен транспорт, читалище и други административни и социални учреждения. Фирмата - изпълнител на строителството е СРЕГИ ООД.

По време на реализирането на проекта ще бъдат открити 10 временни работни места и още 10 постоянни работни места, след като центърът започне работа. ■

Отчетната каппания в СИБ отдавна отмина, но за по-нататъшната работа на организациите имат значение направените изводи. Особено за ръководствата!

Събранията на територията на Пловдивски регион преминаха с участието на всички по-активни членове. След изслушване на материалите по дневния ред, навсякъде хората задаваха въпроси, даваха оценки за работата на ръководствата, изказваха благодарности за раздадени помощи, споделяха преживените емоции от екскурзии и трудностите поради отношението на отделни институции. Навсякъде, обаче, като настолно четиво продължава да стои проблемът с младото поколение, членове на организациите и дружествата ни. В някои от тях – особено общинските – има млади хора, но реално те не се включват в мероприятията, провеждани от ръководствата им. Отново бе поставен проблемът с безработицата, засягаща самите председатели, които

Младите - хем ги има, хем ги няма

Смиляна ЗАПРЯНОВА

еднократно ги включват в програмите “От безработица към трудова заетост” - като организациите в гр. Първомай, гр. Раковски, с. Калояново и с. Дълбок извор. Регистрираните пък в бюрата по труда дълготрайно само полагат подписите си всеки месец и нямат работа, поради липса на подходящи работни места в резултат на ниското им образование и квалификация. Голяма част от инвалидите на възраст между 40 и 60 години са трайно безработни и не им остава друго решение, освен да преживяват от пенсията си като единствен доход.

Изказванията на членовете от общинска организация Пловдив бяха насочени изключително към проблемите, възникващи от “синя зона” и невъзможността за ползването на картата за преференциално паркиране, както и с обслужването в градския транспорт и скъпите карти за пътуване в него. В сдружение “Надежда за достоен живот” пък бе решено, поради липса

на стационарен телефон в офиса, на вратата на клуба ежесмесечно да се обявяват актуалните мероприятия и телефоните за връзка с техническия

► сътрудник или десетниците по квартали. Финансовата политика на дружествата в селата Дълбок извор и Градина се разбира чрез извършване на ремонтните дейности на предоставените им клубни помещения с доброволния труд на членовете. В отчетите на управителните съвети на организациите в Първомай, Карлово и Сопот бе проявена трезва преценка за свършеното и несвършеното ...”трябва да сме задружни, да си помагаме помежду си. Клубът е нашият втори дом и трябва да го поддържаме чист, уютен и приятен за всички”.

Делегатите на общото годишно-

отчетно събрание на РО бяха посрещнати в обновената и ремонтирана сграда с пролетна зеленина и варосани дръвчета. Разцъфналите вишни, напъпилия люляк и нежните момини сълзи дадоха настроение за форума. От всичко чуто и споделено на събранията, най-показателно бе, че навсякъде имаше чувство на отговорност от страна на ръководствата, които работят доброволно и с ентузиазъм.

Отчетният период показва, че са малко несвършените мероприятия и то поради липса на финанси, но съюзната ни дейност се развива в положителна посока. ■

ЧЕСТВАНЕТО В «КСИЛИФОР» СЕ ПРЕВРЪЩА В ТРАДИЦИЯ

Честването на 20 годишнината от създаването на РО и СИБ Велико Търново, което се състоя през юни миналата година в местността Ксилифор, да се превърне в традиция - това решиха единодушно представителите на осем общини в областта на регионалната си конференция. В началото бяха представени финансовите отчети на организацията, както и отчетите за дейността им през изминалата 2012 година. Разискваха се наболели въпроси като: бюрокрацията, с която се сблъскват хората в неравностойно положение и която затруднява придвижването на документи, трудната достъпност до обществени сгради, безработицата и ниският стандарт на живот в областта. Една от бъдещите задачи е изграждането на нови структури.

С огромна признателност на конференцията бе подчертано съдействието на г-жа Сашка Ангелова - председател на ОО на СИБ в Павликени за изграждане на организация в Сухиндол, за съжаление без успех. На конференцията стана ясно, че е проведена среща и с кмета на град Златарица с молба да подкрепи учредяване на организация и той е обещал пълно съдействие. Представителите на всички организации разказаха за ежедневната си работа и по този начин се получи и обмяна на опит. Конференцията завърши с изказана признателност към отделни личности и организации, подкрепяли през годината хората в неравностойно положение. ■

Баба изплака: Тормозят болни деца в Дневния център в Пазарджик!

Нена БИВОЛАРСКА

Продължение от бр. 6

Името на Мария Илинова се оказва познато на служителите в общинската администрация. Но не и предизвикващо съчувствие. Според служители, бабата на Мишел постоянно обикаля институциите и се жалва, разпространявайки измислени или поне силно преувеличени истории, но досегашните проверки не са потвърдили нищо от казаното от нея. Тя така и не се е съгласила да подаде писмен сигнал срещу хората, от които се оплаква. Въпреки това, говорителката на общината Татяна Стоянова увери, че ако родител или законен настойник на момчето подаде писмен сигнал с описани в него проблеми, ще бъде назначена проверка по случая. Без него обаче жалбата си е не повече от анонимка, на която никоя институция не би обърнала внимание.

Ето становището и на Боряна Бакова - майка на другото дете с увреждания

Не персонала, ние искаме Мишел да излезе от центъра. Майка му и баба му са непоносими, поведението им рефлектира и върху нашите деца. Не хората от персонала, и родителите поискаха Мишел да излезе от центъра за възрастни с увреждания и

да бъде прекратен договорът му. Това обясни вчера Боряна Бакова, майка на друг потребител, която сама пожела да защити хората от персонала. Дамата потвърди, че трима младежи от Пловдив, както и още няколко от Кричим и други селища в Пловдивско, наистина пътуват до Пазарджик, за да ползват услугите на тукашния център. Сред тях е и нейният син Любомир. Прииждат и деца от Панагюрско.

Не зная какво пише в жалбата, но зная, че тази хора - семейството на Мишел, вечно са недоволни и само те създават напрежение! Моят син е в Дома още от създаването му, а аз съм една от инициаторките за разкриването на модерната социална услуга.

Моето дете си го осинових на годинка, а два месеца по-късно се оказа, че има тежки увреждания - детска церебрална парализа и аутизъм. Мислите ли, че бих поверила в ръцете на агресивни хора едно толкова обичано дете като моето?!

Това, което правят майката и бабата на Мишел, е грехота, кошунство! На последната родителска среща се оказа, че от 41 родители никой не ги подкрепя, само те

► са недоволни. Всички останали смятаме, че в Пазарджик се работи перфектно и че други общини само могат да вземат пример от този град! При цялото старание, с което специалистите отглеждат и възпитават децата ни, е гавра с тях това отношение. Вярвайте ми, обикаляла съм много институции в цялата страна, виждала съм какво ли не, но услуга на такова високо равнище като тази в Пазарджик никъде няма! И за пръв път от години насам някой си позво-

лява да сипе хули!

Създалото се напрежение обаче се отразява и на нашите деца. Защото работещите в центъра са живи хора и те имат нерви и предел на търпението.

Затова на последната родителска среща родителите се надигнаха, побеснели от гняв и поискаха Мишел да бъде отстранен заради безкрайните заяждания на баба му и майка му. Ние, 40 семейства заставаме в защита на работещите в Дома.

БЕЛЕЖКА НА РЕДАКЦИЯТА:

В редакцията на «Кураж» пристигнаха още материали по случая с Мишел. Очевидно в Пазардажи в публичното пространство се е водил пространен диалог между засегнатите страни. Г-жа Илинова - бабата на момчето - разкрива, че ги плашат с лишаване от тази услуга в центъра. Съседка на г-жа Илинова - Мария Маркова, също споделя мнението си по случая с Мишел - тя често извеждала момчето на разходка и то пресъздавало по детски наивно случващото се там, което потвърждава съмненията, че над него има тормоз. Мишел е трудно дете, казва тя, затова е необходимо много по-внимателно отношение към такива като него. Г-жа Илинова е подала жалба до общинския отдел по социални дейности. Ето редове и от мнението на

Д-р Луна Веселинова:

МИШЕЛ НЕ СИ ТРЪГВА, ДОКАТО НЕ МУ КАЖА, ЧЕ ГО ОБИЧАМ...

Случаят с Мишел е много специален за мен, защото това дете е пред очите ми, откакто се е родило. В момента обаче се оказва, че с нас се разбира по-добре, отколкото с майка си и с баба си и мисля, че те проявяват ревност. Това момче не сяда мирно, докато не ми каже поне по три пъти на ден, че много ме обича, и докато не чуе от устата ми, че аз също толкова го обичам. Прегръща ме, целува ме, любвеобилен е и с него нямаме никакви проблеми, докато ги няма майката и бабата. На моменти си мисля, че те го насъскват срещу служителите в центъра, и нямам обяснение защо го правят.

►

► Тормозят болни деца...

Към всички родители сме с най-добри чувства, но работата с тези деца, специалните, изисква взаимно доверие, уважение, трябва да си партнираме със семейства, иначе нещата не се получават. Как ще ни се довери това дете, ако вкъщи чува за нас лоши думи?! На тези хора всички са им виновни, само те не са. Не ние, те упражняват тормоз върху нас! Звънят на служителите ми по личните им телефони от 7 сутрин до 23 часа вечер, хората ми нямат мира...

Разбирам, че на тези жени никак не им е леко, съчувствам им, но нека не ни прехвърлят собствената си вина! Това, което разказват, е плод на тяхна логика. Докато е сам при нас обаче, Мишел е послушен и не създава проблеми. Не приемам обвиненията на бабата, че сме го притискали, за да слуша. Тук работим с 40 потребители и никой от останалите, нито родителите им, не се е оплакал от нищо!

Ако тормозът продължи, ще си търся правата! Под достойнството ми е да се занимавам с махленски клюки, това пречи на истинската ми работа. Прочетох жалбата на Мария Илинова и смятам, че това са махленски клюки, неподкрепени с никакви доказателства...

Бабата дори не е разбрала, че не ние, а родителите искат Мишел да излезе от центъра. И не заради самия него, а заради безкрайните скандали на майка му и баба му! От общината вече започна проверка, с резултата от която ще бъдат запознати и жалбоподателките. Аз като човек ще кажа само, че ако този тормоз продължи, ще си търся правата в компетентните институции.

БЕЛЕЖКА НА РЕДАКЦИЯТА

Защо отделихме толкова внимание на случая с Мишел? Може би защото той не е само частен случай, със сигурност подобни конфликти има и в други социални заведения. Със сигурност ги има и в училищата, в които са приели каузата за интеграция на децата с увреждания. Вероятно с тези публикации ще предизвикаме и други отзиви - хубаво е да дискутираме подобни проблеми, за да се справяме по-успешно с тях. Защото тук не става дума за конфликти между врагове, а за институции и семейства, които имат една и съща цел, но различни средства за постигането ѝ. И страшно необходими са в такива случаи търпението и толерантността. ■

По оригинален начин – с градинско парти и вкусотии, приготвени от тях, шестимата обитатели на Защитеното жилище за възрастни с физически увреждания в Ловеч отпразнуваха петия му рожден ден. През целия ден на 17 май вратите на дома бяха отворени за всеки, който желае да го разгледа и да се запознае със стопаните.

Марияна ДОНЧЕВА

За да ги поздравят с празника бяха дошли техни близки, приятели от другите социални услуги в града и представители на институции. Млади хора им поднесоха своята изненада - песни, изпълнения на акордеон и акробатичен рокендрол.

Защитеното жилище е открито през 2008 г. по проект на общината по програма ФАР „Деинституционализация посредством предоставяне на услуги в общността за рискови групи“. Преди това днешните обитатели на жилището са били част от 40 човека в нужда, настанени в близкия до града Дом за възрастни хора с физически увреждания в с. Сливек. Изведени са оттам, за да се подобри качеството им на живот и да възвърнат загубените умения и навици в среда, която е близка до семейната. В Защитеното жилище им е осигурен пълноценен и самостоятелен живот, според потребностите на всеки. За тях се грижи екип от петима специалисти - управител, социален работник, медицинска сестра, трудотерапевт и санитар. Те работят индивидуално с всеки и обръщат особено внимание на конкретните им потребности и възможности. Включват се и във функционалната трудотерапия, където всекидневно са ангажирани с различни занимания.

За техните нужди основно е реконструирана сграда в центъра на града, което им позволява да участват активно в социалния живот на Ловеч, да посещават културни събития и се срещат с хора на тяхната възраст.

Капацитетът на Защитеното жилище е осем потребители, в момента са настанени шестима и е социална услуга на общината. ■

Той е на 42 години, живее в село Спасово, Чирпанско, член е на организацията „Малките български хора“. Как живее ли? Инвалидната му пенсия от 156 лева не е мръднала от 1988 година... Въпреки, че е с 92% загубена работоспособност, не получава енергийни

помощи, защото общата сума на неговата пенсия и тази на майка му, с която живее заедно, надвишава критериите за отпускането на такива. Две години работил в родното си село по Програмата за временна заетост, но в момента е безработен. Единственият му постоянен приятел е телевизорът, има обаче и други приятели в селото още от детските си години, които при нужда му помагат. В селото имало няколко земеделски кооперации, но досега не са се сезиали, примерно за деня на инвалидите да направят жест към такива хора в нужда - като него, разкрива с огорчение той. А Иван

Иван Кисъв не е загубил надежда...

Елена ШОПОВА

всеки ден е в помощ на своя приятел Душко Тодоров, който има същия физически проблем, но след няколко операции е на легло...

Кисъв е доволен от членуването си в организацията, дори е участвал в документалния филм „Как живеят малки-

те хора“, излъчен по TV7. Всяка година се събират и поставят където трябва проблемите си, но не всички са решени. Например нямат специализирани рехабилитационни центрове, трудно се намира подходящо работно облекло, трудно се теглят пари от банкоматите и пр. и пр. Но пък като шофьор е доволен от регламентирането на места за паркиране коли на инвалиди.

Все таки Иван Кисъв не е загубил надежда, че ще имат подкрепата и на фирми, и от държавата, че и от Българската православна църква... И повече разбиране от обществото като цяло... ■

В средата на май т.г., мъжът, без крака сам отишъл в Дирекция „Социално подпомагане“ в Хасково. Обяснил, че иска да бъде настанен в социално заведение, което изумило държавните служители. Те му помогнали да си попълни документите, тъй като мъжът не може да пише. Още същия ден от „Социално подпомагане“ се свързали с Центъра за психично здраве в хасковския кв. „Болярово“. Уговорили се на следващия ден Йордан да бъде откран със служебния автомобил на социалните, за преглед... Следват много прегледи - от психиатри и психолози, издаване на нови документи от общопрактикуващия лекар, от общината, от ТЕЛК...Цялото това търсене на документи и издаване на нови става с помощта на всички заинтересовани служби, за да може Йордан да постъпи в социално заведение.

Мъжът години наред отказваше да бъде настанен в социален дом. От 2006 г. насам той не получава пенсия. На опитите да му се помогне, казваше, че не иска нищо от държавата. Отказваше и да комуникира със социалните, ставаше агресивен при появата им. Дори се налагаше да се вика полиция, за да подпише декларация, с която той се отказва от социални услуги, припомнят социалните работници.

Бездомникът Йордан поиска да влезе в социален дом

За него ви
разказахме през
миналата година

Олга ВЕЛЕВА

През март м. г. бе изгоряла инвалидната му количка, на която взеше дрехи и други вещи. Тогава не стана ясно чие дело е нападението. Веднага след това от „Социални грижи“ му осигуриха нова инвалидна количка. В началото на зимата за пореден път е подканен да бъде настанен в социален дом, но той пак отказва.

Едва сега сам потърсил помощ. Ако документацията бъде придвижвана навреме, най-рано до месец, Йордан ще бъде настанен в социален дом. ■

ЖЕНА СЪС 120-КИЛОГРАМОВ КРАК

Олга ВЕЛЕВА

Тодорка Бояджиева от димитровградското село Горски извор е събрала в крака си лимфен джоб с рекордна тежест от около 120 килограма

ИСКА ЛИЧЕН АСИСТЕНТ

Тя е на 68 години и е прикована на легло от около 7 години. Единият ѝ крак е с обиколка около 2 метра.

Заболяването е познато като слонски крак, среща се рядко. Според нея нещо е объркано при операция на шийката на матката, която претърпяла още, когато била на 27 години. Няколко години по-късно кракът ѝ започнал да се подува. Така с течение на времето набъбнал до рекордния размер.

Сега за нея се грижи синът ѝ Митко, който от близо 3 г. е без работа. „Не се издържа финансово. Живеем само с моята пенсия, която с всички надбавки е 380 лв. От нея плащаме ток, вода, храна и лекарства“ - сподели Тодорка. „За майка ми са необходими грижи постоянно. Не мога да я оставя, понякога се налага да излезна, но не повече от час. Никой не ни обръща внимание - жалва се

Митко. Преди време и съпругата му го напуснала. - Няма кой да ни помага, само нощем ставам по два-три пъти за различни нужди...”

На леглото на Тодорка има звънец, тъй като понякога Митко не я чува, когато бил в някоя от другите стаи в къщата. „Само като чуя звука на звънеца краката ми се подкосяват, не съм на себе си. Принудих се да мина на успокоителни“ - разказа още мъжът. Многократно пускал писма до различни институции, за да бъде назначен като личен асистент на майка си. Пробвал различни варианти. Единият път се оказало, че изпуснал сроковете за подаване на документи по програма. Искали му и определен трудов стаж, а също така било нужно да мине курс за обучение от 300 часа. – „Как да мина такова обучение, като не мога да изляза дори за 1 час!“ - обяснява Митко Бояджиев. ►

► В отговор на негово писмо до Министерството на труда и социалната политика му отговарят, че въпреки че е разделен със съпругата си, те имат сключен граждански брак и по смисъла на закона са семейство. Заради това не може да се направи преценка за месечното подпомагане и Митко не може да бъде назначен за личен асистент. Междувременно служебното правителство отпуска за страната 31 млн. лв., от които 589 хиляди за Хасковска област. Част от парите ще отидат за допълнителни 17 бройки по националната програма „Асистенти за хора с увреждания“. Дали Митко Бояджиев ще успее да се вреди за социалната услуга, не е ясно.

Според медиците не може да се направи операция на Тодорка, тъй като тя ще бъде фатална. След източването на лимфната течност сърцето ѝ щяло да спре. Не е изключено и да се получи тежка инфекция, която също може да се окаже смъртоносна, разказа жената. Дори при един от множеството прегледи в Пловдив докторът се изумил, че жената живее години наред със заболяването. "Знам за една жена от село Долно Белево, която имаше същото заболяване, но тя почина само след 4-5 г. - сподели Тодорка. - Въпреки че кракът ми е толкова голям, не ме боли, добре съм, обясни тя. Доктори не ща, искам само да назначат сина ми за личен асистент" - каза болната. ■

Фитнес за здраве

Нена БИВОЛАРСКА

Безплатният фитнес парк на Острова в Пазарджик се превърна в най-посещаваното място на двайсетина души от третата възраст, които тренират всяка сутрин и всяка вечер по хладина. За много от по-младите посетители на красивото зелено градско пространство бабите и дядовците, потящи се на степените и кростренажорите, са любопитна гледка. Някои ги снимат и споделят снимките им в социалните мрежи. Не за да се подиграват на възрастните спортисти, а по-скоро да ги покажат като добър пример за подражание. Една баба я докарваха в инвалидна количка, после започна да се движи леко с патерици, сега се разхожда само с един бастун. ■

Надпяване в София

Светла НИКОЛОВА

На 21 май в читалище „Младост” самодейци от столичната организация на СИБ „Св. София” премериха силите си, за да спазят традицията си и да излъчат своя представител за националния фестивал в кв. Църква – Перник. Жури с председател Димитър Димитров – композитор, изпълнител и поет и членове Христина Лютова – народна певица, Поли Керемидарова – секретар на читалището, Стоян Манолов – организационен секретар на СИБ и Донка Нейкова – председател на дружество изслушаха изпълнителите и накрая анализираха тяхното представяне.

ЕТО И КЛАСИРАНИТЕ:

Вокална група “Хризантема” при дружествата на СИБ от Район “Младост” – I-во място;

Вокална група от д-во “Бусманци” – II-ро място;

Вокална група “Млади сърца” от д-вото в “Хаджи Димитър” – III – то място;

► Дует Славка Йорданова и Занка от Районна организация "Приатели" в гр.Нови Искър;

Индивидуално песенно участие – Благовеста Владимирова от д-вото на СИБ в кв."Хаджи Димитър";

Рецитация: Йорданка Урумова от д-во "Младост I" и Руска Младенова от д-во "Връбница I".

На победителите бяха връчени грамоти. РО на СИБ „Св.София“ ще спонсорира участието им на фестивала в кв. Църква.

Майсторството на сърчните си ръце показаха и представителките на Районна организация "Приатели" от гр. Нови Искър - Мита Евгениева, Лиляна Петкова, Станка Станоева, Славка Йорданова и Занка Петкова.

На края всички се хванаха на весело хоро, защото всяко надпяване, се превръща в красив празник. ■

На 22 май 2013 г. на сцената на читалището в Никопол се проведе

XI-ТИ РЕГИОНАЛЕН МНОГОЖАНРОВ ФЕСТИВАЛ ЗА ХУДОЖЕСТВЕНА САМОДЕЙНОСТ НА ХОРА С УВРЕЖДЕНИЯ ОТ РЕГИОН ПЛЕВЕН

Плевен Иванчо Атанасов и председателят на Общинска Организация на СИБ в Никопол Г-жа Павлина Антонова.

Поздравително слово произнесе Г-н Бебенков, който подsigури средствата за провеждане на фестивала.

Г-н Атанасов също поздрави гостите и участниците и откри събитието.

Кнежа

Организаторът бе РО на СИБ Плевен съвместно с общинска администрация на Никопол

В откриването на фестивала участваха: гости от Унгария, съпровождани от кмета на община Никопол Емил Бебенков, координаторът на РО на СИБ-

Белене

Шияково

Плевен

През сцената преминаха 177 самодейци от 13 колектива, които представиха: народни песни, стари шлагери, весели хумористични песни, собствени стихотворения. Всички участници получиха грамоти.

Искър**Червен бряг****Горна Митрополия**

След закриване на фестивала самодейци и гости се разходиха и разгледаха забележителностите на Никопол, полюбуваха се отблизо на река Дунав. С повдигнато настроение, с огромна радост и удоволствие от изминалия прекрасен ден, колективите се отправиха обратно към домовете си. ■

И.Атанасов, Е. Шумов, К. Тачева, Н. Татаров

Самодейките - с награди

Елена ШОПОВА

Вокалната формация „Шанс“ при Клуба на инвалидите в Чирпан участва в прегледа на общинската художествена самодейност. Той премина под девиза «С песните на народната певица Атанаска Тодорова». Председател на журито бе известният чирпанлия Атанас Стоев - Канара-ръководител на оркестър „Канарите“.

По време на поредната репетиция на вокалната група разговарям с Кичка Танева, призната от всички в клуба като най-активната фигура, която е истински мотор не само с идеите, които дава за художествената самодейност на клуба, но и с ентузиазма си. „Сред хората от клуба забравяме своите болести и кахъри, разнообразяваме живота си. Самодейците идват с голямо желание и мерак всяка сряда на репетиции и така е от далечната 2003 година, когато се създаде музикалната ни група“ – споделя тя. Станали носители на два сребърни и един бронзов медал от участието им в националния събор за хората с увреждания в град Неделино.

В прегледа на художествената самодейност в Чирпан Кичка Танева завоюва първо място в раздел „Сценки и обичаи“ с индивидуалното изпълнение на скеча „Баби европейки“, а в раздел „Дуети“ с Живка Боева завоюваха второ място. Вокалната им формация „Шанс“ бе отличена в раздел „Хорови изпълнения“ с трето място с песента на голямата тракийска певица Атанаска Тодорова „Ивано, мари Иванке“ и „И що ми се глас дочуваше“. Певиците от ВГ „Шанс“ бяха силно впечатлени от жеста на председателя на журито Атанас Стоев - Канара, който при връчването на отличията им даде лично от себе си пари за почерпка на колектива, даде и на корепетитора акордионист Танко Драгиев - приятел от младежките му години в родния му град Чирпан.

Всички награди, завоювани от вокалната група, са в клуба на видно място, а самодейците подчертаха, че са благодарни за постоянната подкрепа от страна на общинското ръководство. ■

ПРАВИТЕЛСТВОТО ОДОБРИ ПАКЕТ ОТ СОЦИАЛНИ МЕРКИ ЗА 2013 Г.

Министерският съвет прие пакет от мерки в социалната сфера, които да бъдат приети през 2013. Целта е да бъдат подкрепени с допълнителни средства най-засегнатите от социално-икономическата криза групи.

Предвидено е увеличаване на размера на еднократната целева помощ за ученици, записани в първи клас на държавно или общинско училище, за покриване на част от разходите в началото на учебната година от 150 лв. на 250 лв. Тази сума се отпуска на семействата, отговарящи на условията за социално подпомагане и не е променяна от 2008 г. Необходимите допълнителни средства за увеличение размера на помощта на 250 лв. са в размер 4.9 млн. лв. С допълнителните средства ще бъдат подкрепени 45 000 деца. Промяната ще бъде официализирана с постановление на МС, което ще бъде прието до 19 юни т. г.

Втората мярка е свързана с разширяване кръга на лицата, които имат право на достъп до целеви помощи за отопление за отоплителен сезон 2013/2014 г. Тя ще се реализира чрез увеличение на индивидуалните проценти средно с 11,29% за всички целеви групи, като се постига номинално увеличение на границата за достъп до целева помощ за отопление за всички групи в размер на 15 лв. За целта ще е необходима промяна в Наредба №РД-07-5 за условията и реда за отпускане на целева помощ за отопление, която министърът на труда и социалната политика ще направи. Очаква се обхватът на програмата за отоплителен сезон 2013-2014 г. да се разшири и да достигне 270 000 лица и семейства. Необходимите допълнителни средства са в размер на 5 млн. лв.

Третата мярка е решението на правителството при второто четене на законопроекта за бюджета на ДОО, внесен от народни представители, да подкрепи увеличението от 1 юли 2013 г., а не от 1 октомври, на размера на обезщетението за отглеждане на малко дете от 1 до 2 г. от 240 лв. на 310 лв. Допълнителните средства, необходими за изпълнението на тази мярка, са в размер на около 17 млн. лв. за 2013 г.

Общите средства за финансиране на мерките през 2013 г. са в размер на 26,9 млн. лв. Те ще се осигурят чрез реструктуриране на разходите в рамките на утвърдените бюджети на ДОО и на МТСП. ■

НЗОК ДОГОВОРИ ОТСТЪПКИ В ЦЕНИТЕ НА 88 ЛЕКАРСТВА ЗА ОНКОЛОГИЧНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ

Отстъпки от цените на 88 лекарствени продукта за болнично лечение в областта на онкологията договори Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) с притежателите на разрешение за употреба на тези медикаменти. Това са противотуморни лекарствени продукти, които се прилагат при клиничните процедури за «Системно лекарствено лечение при злокачествени заболявания» и „Диспансерно наблюдение при злокачествени заболявания“, както и при 10 клинични пътеки.

НЗОК е договорила с 30 фирми, участвали в процедурата, отстъпки в цените на лекарствата в размер от 0,3% до 77%. За 14 медикамента отстъпките са от 40% до 77%, за 44 лекарства – до 5%.

Процесът по договаряне на отстъпки не е ограничен с краен срок и притежателите на разрешения за употреба на лекарствени продукти могат да предлагат такива по всяко време. НЗОК гарантира, че всяко новопостъпило предложение ще бъде разгледано максимално бързо. ■

НАД 11 000 ГРАЖДАНИ СА ПОЛУЧИЛИ КОД ЗА ДОСТЪП ДО СВОЕТО ПАЦИЕНТСКО ДОСИЕ

От 15 април 2013 г. НЗОК осигури възможност на всички здравноосигурени лица да получат електронен достъп до информацията, свързана с извършените за тях медицински дейности и услуги, заплатени от институцията. Достъпът се осъществява чрез 10 символен буквено-цифров код, който се издава от районните здравноосигурителни каси (РЗОК). Освен с код, остава и възможността за достъп до Персонализираната информационна система (ПИС) с универсален електронен подпис.

Уникалният код за достъп е персонален, поради което заявленията за неговото издаване се подават лично - в РЗОК срещу представяне на документ за самоличност. Получаването на УКД

се извършва в РЗОК, в която е подадено заявлението за издаване срещу разписка (по образец). Уникалният код за достъп се получава на хартиен носител в запечатан плик лично от заявителя. Той е защитен от посегателство както в базата данни на НЗОК, така и в потребителското приложение.

ПИС съхранява информация за извършен избор на личен лекар на всеки гражданин (от 2000 г. до момента), както и за извършените и отчетени за него дейности от личния лекар, лекари-специалисти, болници, лаборатории и аптеки - от 2009 г. досега. Данните за услуги, ползвани при зъболекар, са въведени от месец юли 2012 г.

Системата позволява гражданите да получават уведомления (нотификации) за настъпили събития ►

► (напр. промяна в пациентската информация), за събития, които предстоят (напр. годишен профилактичен преглед), както и за деца до 18 г. или подопечно лице (напр. уведомление за предстояща имунизация). Нотификациите се извършват по два начина: чрез

е-mail или чрез SMS, след предварително направен абонамент. Към момента 500 потребители са направили абонамент за нотификация по електронна поща, а 60 са пожелали sms известяване. ■

ПРЕСЦЕНТЪР НА НЗОК

ТЕХНОЛОГИЯ ЗА ХОРАТА

През 1919 година в Берлин, протезистът Ото Бок основава предприятие, чиято дейност е да снабдява хилядите ветерани от войната с протези и ортопедични продукти. Традиционното занаятчийство не било достатъчно, за да задоволи търсенето. Така Ото Бок развива идеята си за серийно производство на протезни елементи, които да доставя директно на работилниците, занимаващи се с производство на ортопедичната механика.

Ото Бок непрекъснато търси и изпробва нови материали и тяхната приложимост в производствения процес. Това го превръща в основоположник на използването на алуминиеви елементи, които той въвежда в протезирането още през 1930г.

През 1921 г. компанията се премества в родиния град на Ото Бок – Кьонингзее, Тюрингия. Бързо развиващата се компания осигурява работа на 600 човека.

Три години след Втората Световна Война предприятието претърпява тежък удар: цялото частно имущество и активите на семейството заедно с фабриката в Кьонингзее са отчуждени в полза на държавата. Трудният нов старт в следвоенна Германия е даден в Дудерицад, Долна Саксония. Тук, през 1946 г., зетят на Ото Бок, д-р.инж Е.х. Макс Недер, построява нов производствен цех. Липсата на опитна работна ръка, средства и материали са голямо предизвикателство за успеха на начинанието. Въпреки това Макс Недер запазва философията на предприятието: Да бъде лидер в прилагането на нови идеи и технологии в протезирането. ►

Фирма Otto Bock Health-Care GmbH е световен лидер в създаването на медицински технологии и иновативни продукти за хора с ограничена подвижност

► ТЕХНОЛОГИЯ ЗА...

Тъй като дървеният материал, който е предпочитан в протезирането по това време, става труден за набавяне, Макс Недер търси заместител в химическата индустрия. Така, през 1950 година, за първи път в изработката на протези се въвеждат като материал пластмасите, някои от които се използват и до днес.

През 1958 г. Макс Недер поставя началото на международното разрастване на фирмата и учредява Ото Бок САЩ в Минеаполис. Днес, компанията Otto Bock HealthCare GmbH е лидер на световния пазар в ортопедичната индустрия. Новите технологии остават най-важният двигател за нейния прогрес. Модулното протезиране на долни крайници става стандарт от 1969 г. Този патент оказва голямо влияние за настоящите позиции на фирмата, като ѝ осигурява безспорно лидерство в протезирането на долни крайници вече над две десетилетия. Следващото събитие от ключова значимост е разработването през 60-те години на миоелектричната протеза за горен крайник, която представлява протеза, контролирана от мускулни импулси. С въвеждането на тази сложна технология Otto Bock HealthCare GmbH се превръща от производител на отделни компоненти, в доставчик на цялостни системи за протезиране. По този начин фирмата успява да осигури и гарантира функционирането и качеството на цялата гама устройства.

От основаването си в Берлин през 1919г. основната цел на Otto Bock HealthCare GmbH е подобряване на мобилността на хората с увреждания. Основните корпоративни ценности, които са основен фактор на успеха в над 90-годишната история на Otto Bock HealthCare GmbH са доверието и надеждността. Въпреки непрекъснато увеличаващите се нови пазари и разработване на нови технологии, едно нещо остава непроменено: хората са в центъра на всичко това. Повече от 5000 служители на Otto Bock HealthCare по целия свят допринасят за повишаване на мобилността и свободата на хората с увреждания. Качеството на нашите продукти се измерва от степенята, в която те подобряват независимостта на хората с увреждания и повишават качеството им живот.

Силата на търговската марка Otto Bock HealthCare GmbH се поддържа от изключителната иновативна мощ, технологичното лидерство, широкият спектър от услуги, глобалното присъствие на търговска и сервисна мрежа, както и от нашите ангажирани и висококвалифицирани служители по целия свят. В качество-

► то си на световен лидер в протезирането, Otto Bock HealthCare GmbH задава стандартите. В същото време, всяка иновация в Otto Bock HealthCare GmbH се създава на базата на дългогодишен опит, натрупан през успешните години на развитие на компанията.

Наша основна задача е да видим света през очите на хората, които използват нашите продукти. Нашите познания и услуги помагат за подобряването на тяхното качество на живот.

C-Leg® е първата в света микропроцесорно управляема протезна система за долен крайник, създадена с цел да даде по-добро чувство за безопасност и комфорт.

DynamicArm® е високотехнологичното решение за пациенти, претърпели загуба на горен крайник, която е задвижвана чрез миелектрични импулси (електрически импулси, породени от съкращението на мускулите).

Harmony® активна вакуумна система за закрепване на гилзата. За плътно прилепване на чукана към повърхността на гилзата се използва механична или електрическа вакуум помпа, повишаваща значително опорната повърхност на чукана.

Otto Bock HealthCare GmbH е вече и в България. В Ото Бок България ЕООД работят висококвалифицирани ортопедични техници, завършили курсове в учебните центрове на Otto Bock HealthCare GmbH в Германия и придобили съответните квалификации. Центърът за протезиране на Ото Бок България предлага индивидуални решения за възстановяване свободата на движението от най-висок клас.

Съвременните протези на Ото Бок България включват:

Протези за горен крайник— предлага се широка гама от висококачествени и технически доказани протези.

Протези за долен крайник—можете да разчитате на модулните системи на Ото Бок България за създаването на протеза, отговаряща на Вашите нужди.

Детски протези - Децата са готови да открият света. Те искат да бъдат независими от самото начало, не само в техните игри, но и в ежедневието си.

Успешното сътрудничество с Дирекция социално подпомагане и Агенцията за хора с увреждания дава възможност съвременните протези на Ото Бок България ЕООД да бъдат достъпни за хората, нуждаещи се от тях, като стойността им се реимбурсира изцяло от държавата.

ОРТЕЗНИТЕ ПОМОЩНИ СРЕДСТВА:

Това са средства,които осъществяват външна поддръжка на тялото, като имобилизират, стабилизират, от-

► ТЕХНОЛОГИЯ ЗА...

бременяват и / или коригират позицията на тялото.

Ортези за костно-ставни увреждания - това са помощни средства за временно ползване след травми или операции. Изградени са от функционални и помощни части, вградени в един общ продукт.

Ортези за парези и парализи - **E—MAG; Free Walk; AFO/KAFO.**

Индивидуално изработени ортези за всички части на тялото с високо ниво на корекция и стабилизация.

ДРУГО ОСНОВНО НАПРАВЛЕНИЕ НА ОТТО БОСК HEALTHCARE GMBH E BIONICMOBILITY®

Това направление предлага най-съвременни разработки на ръчно задвижвани и електрически инвалидни колички, както и продукти за детска рехабилитация. Тук се съчетават нашите решения за мобилност, като например разработване и производство на висококачествени, леки и активни инвалидни колички, електрически инвалидни колички, както и продукти за педиатрична рехабилитация и системи за седеж. Освен това, Bionicmobility® включва медико-технологични дейности в сферата на функционалната електро и невростимулацията, както и разработката на устройства за пасивна рехабилитация (CPM).

Вашето здраве е най-голямото Ви богатство. За хората, които живеят с нашите продукти, персонализираните медицински технологии са символ на качество на живот.

Целта: сигурност, увереност, нормалност.

Предизвикателството: Възможно най-голяма свобода на движение в ежедневието, трудов процес, свободно време и спорт.

От 1919 година насам натрупахме богат опит в предоставянето на решения на хората с увреждания. Това постигнахме в пряк диалог с ползвателите на нашите продукти и в тясно сътрудничество с нашите глобални партньори в областта на ортопедията и рехабилитацията. Този богат опит използваме в разработката на продукти и услуги и той ще продължи да определя водещата философия на нашата компания: Качество за живот - Технология за хората. ■

**Представителството на Ото Бок България ЕООД се намира
на адрес: София 1612, Бул. Цар Борис III №41
Тел: +359 2 805-79-80**

РЕПЛИКА

По никое Време...

Обикновено в края на предходната или в началото на започващата година се интересуваме от хороскопи, но с течение на времето в съзнанието остават най-едрите щрихи. Да не кажем, че нищо не остава... И ако случайно попаднем на онова, което сме прочели преди шест месеца, може да се изненадаме! Ето един такъв пасаж, останал някъде из папките - дори не знаем кой го е предвидил!

...Годината на Змията ще премине под покровителството на Меркурий. Това означава, че всички трябва перманентно да актуализират информацията, която използват, да усъвършенстват навиците и да оптимизират дейностите.

Общуването между хората ще е един от факторите за напредък. Трудните ситуации ще ги накарат да обединят усилията си и да си помагат в критични моменти. За всички нас ще бъде от съществено значение да се научим да оценяваме реалността такава, каквата е, а не каквата ни я представят управляващите, пресата или други популярни източници, да **разчитаме повече на себе си**, отколкото на институциите и да защитаваме правата и позициите си по-активно, при това с позволени средства.

...В годината на Змията ще бъде груба грешка, ако се опитвате да **заобикаляте правилата и законите**. Както реално, така и в социалните мрежи ще се появят обединения и групи хора, опитващи се да привлекат общественото внимание, създавайки различни по цел и характер движения, нерядко призоваващи към хаос, своеволие или неподчинение. Може да звучи парадоксално, но създателите и организаторите на тези групи ще произхождат предимно от интелектуалните среди. Те не само имат какво да кажат, ами, което е по-важно, ще намерят благодатна публика, слушатели и последователи, защото хората масово са грохнали от нескончаемите битови проблеми, финансова несигурност и усещането, че са изоставени на произвола на съдбата и на никой не му пука за тях. **Промени** ще се случват във всички житейски области и ще бъде доста трудно да се прецени предварително кое е за добро и кое е за лошо. Реформи, които първоначално изглеждат неблагоприятни, в крайна сметка може да завършат много по-сполучливо от такива, които уж гарантирано обещават да помогнат. Всички биха могли да улеснят живота си, да си спестят куп неприятности и да уталожат ежедневното напрежение, ако се научат да реагират по-дипломатично и да се приспособяват по-бързо... ■

ПРЕДСТАВЯМЕ ВИ ПОЕТЕСАТА ГЮЛШЕН АЛИЕВА

По ръба на сълзата

По ръба на сълзата вървя,
а някъде душата се катери
по мигове тънички, бяла бреза
и в бримчицата от химери.
По гънчица от лятото вървя,
в небето на запалените утрини,
в мен любовта във рими се изля,
а страховете ми изтичат есенни.
По капчица от летен дъжд вървя,
гласа си търся в кървавия залез,
в пелиновите нощи изтънях
и във дъжда оставих своя палец.
По пухче от глухарчета вървя,
светът наоколо е адски шарен,
старицата със отесняла самота
премълчава, че живота е пращен.
По точица от връх космичен крача
и репетирам стихове на глас,
любов тревожноотмаляла влача
и се опълчвам срещу всяка власт.
По струните на лирата вървя,
разгръщам сините завивки
на реката, събирам камъчета,
зид да изградя
за чувствата, които нося
във душата.
Любов, след твоят рамо бързам,
заклех се в къшейчето хляб,
объркана като прашина тичам,
развяла ризата от юнски мак.
По ръба на сълзата вървя,
препъвам се в очите ти и жаря,
душата ми - филиз от мараня
по кипнали илюзии догаря.

Ще се извалявам В мечтите си

Навярно съм орисана да пея
и докато гласът ми държи,
ще пея
напук на шизофреника,
понесъл два облака
в ръцете си,
напук на завистника,
който ми праща
фалшиви есемеси,
напук на болния,
откраднал лято
от очите ми.
Навярно съм орисана
и докато мога
ще се надпявам
с кипналата лава,
готова да ме пепели,
със думите хининови,
изсипани върху
горещата ми съвест,
ще се надпявам с дъжда
пуснал филизи в душата ми,
ще се надпявам
с „равнопровието“,
което ме замерва
с прашна длан.
Навярно съм орисана да пея,
и докато гласът ми държи
ще пея, ще се надпявам
със самотника цигулар
от ъгъла на главната улица,
който дърпа лъка на мъката
и свири Карузо на Бочели,
ще се надпявам
с градските камбани,
ще пея при минус
шейсет градуса,
ще чиракувам на гласа си,
ще пея напук пред Света,
за да надпея Злото. ▶

► Понякога си мисля

на Елена Вълкова

Понякога си мисля,
че сме равноправни
само в мигове,
когато сме по налъми в банята,
за да измием праха от битието,
когато сме в пристъп от астма
и залеза кърви в очите ни
жарещонестинарски,
когато сме гневни
и по лицето ни избива влага,
както по бърните на конете,
в орхидееви нощи, когато сме
с везана кърпа от чувства
и по прериите на душите ни
пълзи пожар,
в мигове, когато скърбим
и се молим неистово
за децата си,
когато ни боли
под пукнатото чело
на Вселената.
Понякога си мисля,
че сме равноправни
в мъката гръклянеста
на времето,
(да не забравим остров Пукет
и цунамите гибелни там,
да не забравим...!),
в залъчето хляб със чубрица,
което хапваме
под вишневия изгрев,
в неправдата къпинова, която
взривяваме по утрини
забързани,
в жеравния вик на лятото,
когато се отцеждаме лирични,
под пръстта,
откъдето връщане няма.
Понякога си мисля...

Монолог на сляпата

Аз съм сляпата.
Живея сред възбуждения
глас на Вселената.
Някъде коват пирони в мъката,
някъде децата играят
на челик,
някъде се молят
пред църковните икони.
Слушам вятъра, който лази
сред пукнатинти на Времето,
слушам чепатия глас
на съседа, който се дрогирва
с руска водка срещу стреса,
слушам дрезгавата изповед
на безработния –
лумнал факел от реалност,
(Боже, да нямаш пукнат грош
за хляба си),
на хамалина, който ръмжи
срещу безръкото си битие,
вика на сирачето,
което учи карате,
за да се отбранява
от кучешките зъби на злото.
Аз съм сляпата.
Вървя по ръба
на две столетия
и добре, че си имам
илюзорен свят,
в който гладния е сит.
Под яшмака на утрото
ръми любов
и душата ми жадна пирува
сред фойерверки
от човешки разум.
Аз съм сляпата.
Вървя по междата
на две столетия
и се страхувам да прогледна.

“Спомени на петричани” е първа част от документалната поредица

Имам лични причини да започна този труд, прераснал от идеята за книга със спомени за Ванга от близки и познати – до поредицата “Ванга в народната памет”.

Да, излезли са вече много книги за Ванга, но такъв обем от спомени за нея никой не е събрал до момента. Даже самата аз се учудих от резултата – за по-малко от шест месеца записах спомените на около сто души, в преобладаващата си част мои познати и приятели.

Книгата отговаря напълно на изискванията за документалност. Пазя звуковите записи с намерението да ги предам в Държавния архив в Благоевград. Редактирането на текстовете е козметично – премествала съм и съм съкращавала, без обаче да добавям каквото и да било. Спазила съм диалектния изговор и за улеснение в края на книгата съм сложила кратък речник.

Откъс от първа част “СПОМЕНИ НА ПЕТРИЧАНИ”

Д-р Димитър Наполеонов Баев е роден 1926 г. в Петрич. Ветеринарен лекар, заместник-председател на Градския народен съвет в Петрич (1971-1977), един от учредителите и пръв председател на фондация “Ванга” (1994-2002).

МИТЕ, ТИЯ УРУСПИИ ЩО МИ ГИ ВОДИШ?

Дейността на Ванга беше заложена като мероприятие “Сугестология” към бюджета. Какви кочани са ползвали, не мога да ви кажа. Ние не сме се задълбочавали в динамиката около заплащането, финансовите го уреждаха. Идваха приходи ежедневно. Таксата беше 10 лева, а за чужденците – по-голяма и във валута. Записвах минимум по двайсет души на ден. Касиерът си беше винаги при

“Ванга в народната памет”

Лалка БЕНГЮЗОВА

нея, понеже идват хора компактни. Винаги повече е пускала, викаше:

– Пускайте!

Неделя не ѝ беше работен ден, даже и събота. Но пак правеше изключения. Помня, един път първият секретар ме вика:

– Митко, само ти можеш да свършиш една работа.

– Кажете, другарю секретар.

– Абе тук са ми дошли едни гости със заместник-министъра на просветата, искат в неделя да идат до Ванга. Заместник-министърът ги води.

– Другарю секретар, тя не иска в неделя...

– Знам, че не иска, но няма как.

Отивам при нея:

– Ванге, много те моля...

► – Мите, знаеш, аз тоя ден почивам.
– Знаеш, ама и аз знам. Първият секретар ми иска...

– Ей, тия ваши секретари!

– Ами такива са.

– Ай, утре в осем часа ке те чакам.

Отивам на стадиона, там бяха настанени в хотела. В една кола с шофьор се качват три жени, хубави жени.

Влизам – тя на вратата:

– Мите, тия уруспии що ми ги водиш?

Изпотих се.

– Ванге, чакай бе, моля ти се!

– Не! Махни ги!

Те стоят вънка. Аз пак викам:

– Ванге, виж...

– Що? Ти знаеш ли какви са тия?

– Това са гости на...

– Маани го тоя министър, бе! Тия са курвари всичките.

– Ванге, моля ти се...

Те стоят вънка, не бегат. По едно време тя каза:

– Ай тая с белите дрехи!

Едната беше с бели дрехи.

– А мари, мъжа ти още гледа, ти си тръгнала с чужди мъже!

Боже, боже – аз в небрано лозе останах. Викам:

– Ванге, аз си бегам.

Нямате представа! Ама тя пет пари не дава. В това отношение и към мъжете лошо се е отнасяла, гонела е.

Разправам на секретаря и той ме пита дали съм казал на Ванга, че е по негова молба.

– Е, как?! Казах й, че ваша услуга изпълнявам.

– Леле, Митко!

– Е що да й кажа?

ИДВАМЕ ДА Я ВЗЕМЕМ

Ванга беше много, дълбоко верваща. Аз уважавах нейните усилия, спорехме некой път по тоя въпрос, викала ми е:

– Мите, ти не си верващ. Не си при мене!

– Ванге, аз не съм верващ и такъв ще си остана. За мен бог е природата. Тя ни е създала, тя ни контролира и ние чрез нарушение на природните закони можем да си идем. Като ускорим някои процеси в природата, в противовес на жизнената необходимост – отиваме си.

– Мите, може да си прав, бе.

Пред мен веднъж изпадна – те казват: състояние на транс. Аз не знам как, не мога да ви го опиша. Тя беше около две-три минути неадекватна. Не падна. Стои така, не говори и по едно време се възстанови, пак взе да говори. Питам я, а тя ми казва:

– Виждам ги, казват ми, ето ги...

Никой не го обясни тоя феномен. Каква е тая дарба, какво е това чудо? Аз и не правя усилия да си го обясня, понеже нямам никакви възможности в това отношение.

От Института по сугестология идваха. Имаше един Лозанов – той се занимаваше с нея. Един път го попитах.

– Трудно изследване – казва. – Труден въпрос, мъчим се да го разберем...

Шипковенски не я признаваше, беше казал някъде, че тя е шарланка. Аз съм участвал в разговори с някои по-големи руски личности, които сериозно се интересуваха от нея. Но докъде е стигнало, не мога да ви кажа. Не знам да е била в ►

► Откъс от първа част "СПОМЕНИ НА ПЕТРИЧАНИ"

Съветския съюз. Но знам, че тук като бях в общината, идваха по някой път от Държавна сигурност. Дойде и си покаже значката:

– Идваме да я вземем.

– Ама вижте сега колко хора има! Изчакайте малко.

Айде, поизчакат някой път. Някой път и не изчакват – взимаха я за София.

От Органите бяха, от Държавна сигурност. Иначе как ще ми кажат: "Дай ми Ванга да я взема!" Аз ги знаех после кои са и не им спорех. Но Ванга по некой път викаше:

– Не мога сега!

Убеждавал съм я:

– Ванге, нема как. Щом си свършила, айде сега иди, хем ще се разходиш малко.

Водеха я те по София. Беха близки с Людмила, ходеше. А пък и те имаха добро отношение към нея и тя беше доволна от това.

Глупости са това, че Ванга била човек на Държавна сигурност. Наистина, при нея около пазачите се въртеше един от Държавна сигурност, който следеше за реда, може би за влияние, може би я пазеше. Но категорично: Ванга с политика не се е занимавала. Не! Та да е доносничела? Изключено! Ванга може да беше без образование жена, но изключително стабилна, с много добър разсъдък; с действия отмерени в много случаи.

ТОДОРЕ, ОСТАВИ ГО ТОВА МОМЧЕ!

1976 година ѝ направиха обиск. Като заместник-председател на Градския съвет аз се обадох на началника на МВР:

– Коста, срамота е това, което правите!

– Не е по мое нареждане. Това е отгоре.

– Моля ти се, намеси се! Не е красиво, не е добре.

Те отиват, влизат, отварят и казват: "Давай! Обиск." Какво има пари, всичко подмятат. И тогава се говори, че са изчезнали някакви пръстени. Имаше после сигнал конкретно за някои лица, но какво стана – не съм се интересувал.

За самия обиск реакцията беше на близките на Ванга от кръга на Людмила Живкова, на Тодор Живков. Беше много остра реакцията. Даже нашия началник на МВР тука бяха готови да го уволнят. А те бяха близки, Ванга е кума на дъщерята на Коста Михалчев – като се ожени, кума ѝ беше Ванга.

Коста Михалчев сам ми каза:

– Кажете на леля Ванга, че не е моя вината.

В МВР етапите на ръководство са различни: окръжно, централно, министерство... Кой разпорежи? За мен не се изясни. Но Коста беше изпълнителят тука. Казах ѝ:

– Ванге, наистина не е негова вината. Аз говорих с него в деня на обиска. Отгоре е разпореждането – Окръжното са му наредили и той го провежда.

Тогава Ванга лично в мое присъствие говори с Тодор Живков. Как я свързаха с него, не мога да ти кажа:

– Тодоре, остави го това момче! Не е виновен той.

Така Ванга го спаси от уволнение. ■

КРЪСТОСЛОВИЦА

Съставил Иван МАНЧЕВ

От дясно наляво: 1. Герой на Елин Пелин от разказа „Кал“. 2. Вид масло с приятен дъх, добито от цвета на портокала. 3. Рибa от сем. трескови. 4. Стил в изобразителното изкуство и в литературата през XVI – XVII в. 5. Какавида, личинка. 6. Град в Япония, о. Хоншу. 7. Вид едри печатарски букви. 8. Пристанищен град в Йордания край Червено море. 9. Лирически поет.

От ляво надясно: 1. Герой на Лудвиг Тома от комедията „Морал“. 2. Италианска филмова артистка – „Чочарка“. 3. Герой на П.Ю. Тодоров от драмата „Първите“. 4. Голям превозен съд за пътуване по вода. 5. Обща, усилена ралбота на кораб, в която взема участие целият личен състав. 6. Надстройка на стена над главния корниз на сграда. 7. Машинен елемент. 8. Вид бананово дърво. 9. Един от създателите на славянската азбука. ■

ЕПИГРАМИ

Милка СТЕФАНОВА

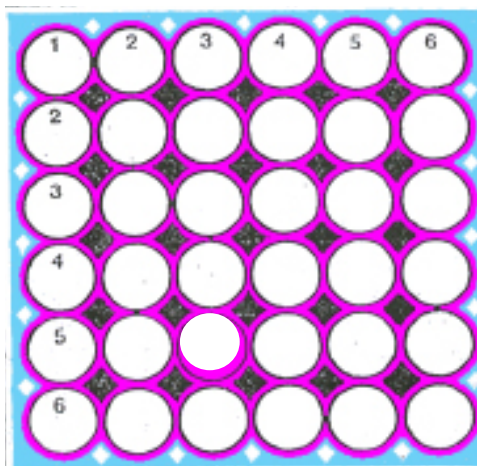
ВЪПРОС КЪМ БОТЕВ
„Тежко, брате се живее
между глупци неразбрани...“
- Ами когато всички те
са в Народното събрание?

ПАРЛАМЕНТАРЕН КОНТРОЛ
Дойдоха ми до гуша,
не мога да ги слушам...
С безкръните си пледоарии
погребаха България!

РАЗОЧАРОВАНИЕ
Уви, политическите палаши
протести не ги плашат!

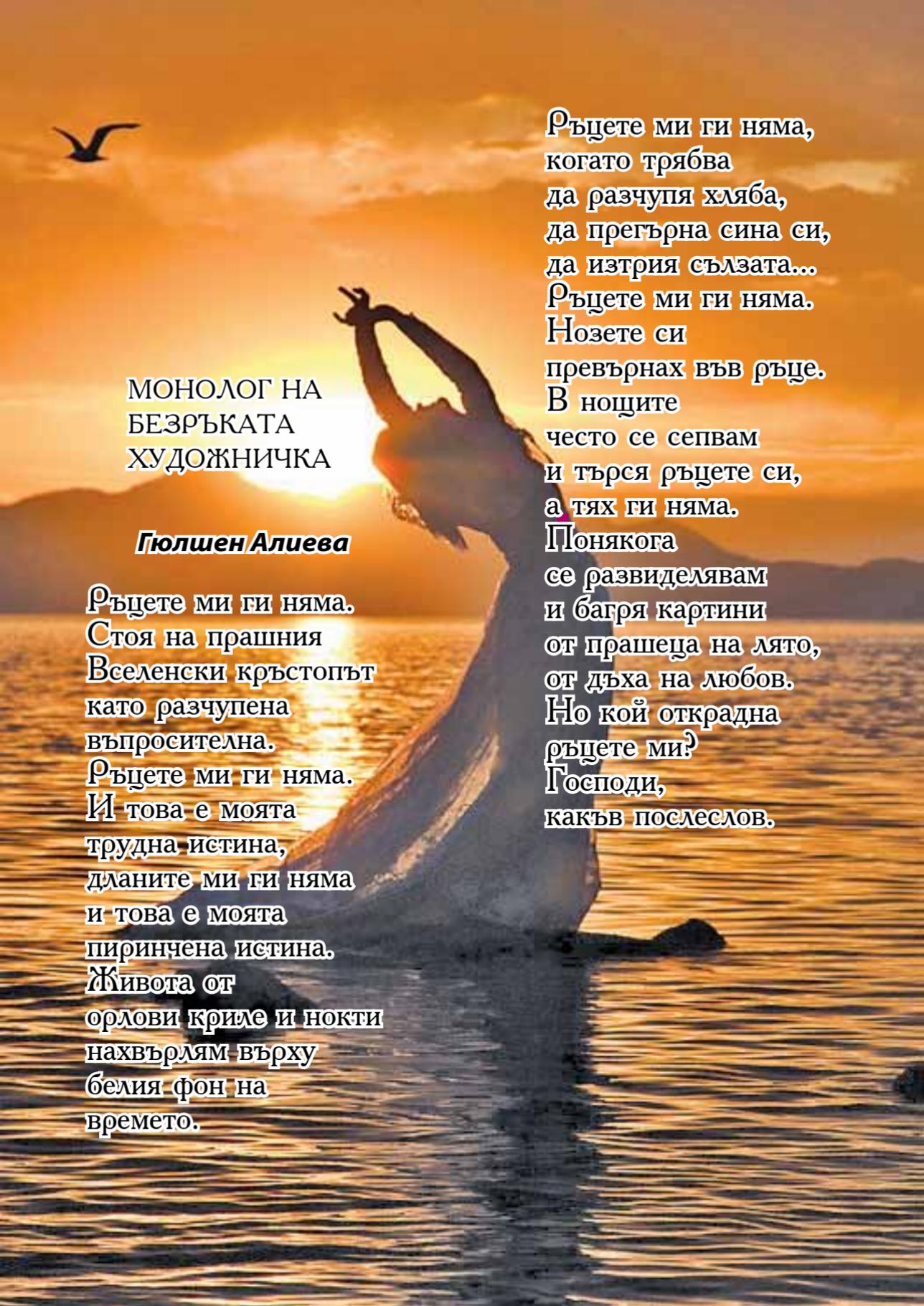
Магически квадрат

Съставила Василка КИРОВА

Водоравно и отвесно:

1. Наша оперна артистка (1924 – 1966). 2. Продълговат, закръглен. 3. Благородна ръжда. 4. Въззеленикав цвят на маслина. 5. Жената на Хр. Ботев. 6. Южноамериканско растение с вкусни плодове. ■

МОНОЛОГ НА
БЕЗРЪКАТА
ХУДОЖНИЧКА

Гюлшен Алиева

Ръцете ми ги няма.
Стоя на прашния
Вселенски кръстопът
като разчупена
въпросителна.
Ръцете ми ги няма.
И това е моята
трудна истина,
дланите ми ги няма
и това е моята
пиринчена истина.
Живота от
орлови криле и нокти
нахвърлям върху
белия фон на
времето.

Ръцете ми ги няма,
когато трябва
да разчупя хляба,
да прегърна сина си,
да изтрия сълзата...
Ръцете ми ги няма.
Нозете си
превърнах във ръце.
В нощите
често се сепвам
и търся ръцете си,
а тях ги няма.
Понякога
се развиделявам
и багря картини
от пращеца на лято,
от дъха на любов.
Но кой открадна
ръцете ми?
Господи,
какъв послеслов.